

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 22. august 1946.

Nr 32

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.

Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.

Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Uken som endte 17. august

En del uværshindring i uken.

Smått med sildefisket ved Island og smått med fetsildfisket.

Fangster på 1100 kasser trålsild fra Nordsjøen.

Fisket som endte 17. august var delvis hindret av mindre bra værforhold. Om bankfisket på Tampen meldes at dette var mindre av denne årsak. Forholdene for utenskjærsfisket i Nord-Norge var noenlunde de samme. Rusefisket og levendefisktransporten er så smått begynt å ta seg opp. Der er rikelig med makrell i Oslofjorden og på Sørlandet. Håbrandfisket var på ny mindre bra. Sildefisket ved Island går smått framover. Fetsild- og småsildfisket har gitt bra utbytte i Sør-Trøndelag, men har vært bagatellmessig i Nord-Norge. Der meldes imidlertid nå om gode garnfangster for Skrova i Lofoten. Trålsildfisket i Nordsjøen gir godt utbytte. Brislingfisket gir en og annen ny fangst, men den samlede råstofftilgang er liten.

Bankfisket.

Fra Ålesund meldes det om noe slakkere fiske på Tampen og utfor Aktivnesset i siste uke. Der var en del uvær og mange fartøyer lå dessuten inne av forskjellige årsaker. Uketilførselen av fisk til Møre og Romsdal var på 520,5 tonn, hvorav nevnes 12 tonn torsk, 346 tonn lange, 99 tonn brosme, 12 tonn hyse og 44 tonn kveite. Måløy ble i uken tilført 48 tonn fisk, hvorav 22,8 tonn lange, 14,7 tonn brosme og 7,8 tonn kveite.

Fisket på bankene og kysten fra Tromsø var noe hindret av gråvær og skodde. I ukens løp ble det

tilført 77 tonn fisk, hvorav nevnes 17 tonn torsk, 38 tonn sei (snurpet), 10,5 tonn kveite og 5 tonn flyndre.

Fra Kristiansand S. opplyses at pilkefisket på Revet var helt hindret av uvær i siste uke.

Rusefisket.

Det begynner så smått å komme fart i rusefisket på Nordmøre og i Sør-Trøndelag, men fiskerne mangler også i år tilstrekkelige mengder tråd til boting av gamle og opplaving av nye teiner. I siste uke ble det tilført Trondheim en last levende torsk, mens en last ble sendt sørover til Bergen.

Rekefisket.

Det har i noen tid vært smått med rekefisket på Sørlandet. Der er knapt til dekning av den innenlandske etterspørsel og lite eller intet for eksport til England. Fisket foregår nå utfor Lindesnes, men det hender bare sjeldent at trålerne oppnår sin tidligere omforente maksimumsfangst 500 kg pr. tur.

Makrellfisket.

Det meldes om rike mengder makrell over alt fra Farsund og innover Oslofjorden. Makrellfangstene består for en stor del i mer småfallen vare — så kalt »kult« 6—8 stykker på kiloen. Også vestpå fås det en del makrell i forskjellig størrelse. Det meldes nå også at småpiren er begynt å vise seg i de forskjellige distrikter.

Håbrandfisket.

I siste uke gikk det på ny mindre bra med håbrandfisket. Ukefangsten ble 70.000 kg fordelt på 11 båter som hadde fisket på Fladengrund, Revet, under Shetland og andre steder. Fiskerne sier at det gjerne er sådan med håbrandfisket under avtagende måne. Det meldes for øvrig også om agnmangel, som imidlertid nå avhjelpes med norskfanget nordsjøtrålsild, men den er dyr — 34 kroner kassen.

Bjørnøyfisket.

Fra Tromsø rapporteres innkommet 2 kuttere fra Bjørnøyfeltet med 2,7 og 9 tonn kveite samt 6 og 8 tonn salttorsk. Der er fremdeles rike forekomster på bankene.

Seljangst.

Til Ålesund er innkommet »Polaric« med 1500 dyr, »Flemsøy« med 1500, »Fangstmann« med 1950 og »Årvak« med 1200. Samtlige fartøyer hadde tilsammen ca. 250 tonn spekk- og 400 fat håkjerringtran. Turene beskrives som gode. Et par av fartøyene er gått ut på ny tur.

Sildefisket ved Island.

Det var ikke noen fart i sildefisket i siste uke heller. Ifølge telegrafisk melding fra korvetten »Acanthus« foregikk det omkring 14. august en del snurpefiske utfor Skagen, men drivgarnfisket var smått. Den 16. august lå snurperne spredt på strekningen Nordkap—Rødehuk og driverne inntil 20 mil nord av Grimsøy. Fisket var da smått og været stille, men råkalt. Samme dag hadde for øvrig korvetten tilsammen praiet 119 norske fiskefartøyer med samlet fangst 40 950 tønner, hvorav 10 555 hodekappet, 13 725 saltet, 15 510 krydret og 1160 matjes. Gjennomsnittsfangsten for nevnte 119 fartøyer blir dermed 344 tønner, men det er et ikke avgjort spørsmål om korvetten har praiet samtlige fartøyer nevnte dag, eller om praiingsoppgaven er resultatet av praiinger over et lengre tidsrom og dermed ikke helt a jour for hvert fartøys vedkommende. Skal man oppfatte praiingen som a jour vil det være ensbetydende med at våre fiskere har pakket bort mot tredjeparten av sine planlagte kvanta eller tilsammen for hele flåten ca. 60 000 tønner — et heller lite kvantum så sent i sesongen. Der er 173 ekspedisjoner på feltet, som er utrustet fra Norge. Av fartøyene er 22 svenske og danske med delvis norsk, delvis svensk-dansk mannskap. De fra Norge utrustete ekspedisjoner medfører tilsammen ca. 176 000 tomtønner.

Om det islandske fiske pr. 10. august opplyses at der er ipakket 70 746 tnr, hodekappet sild og levert 1 042 727 hl til sildoljefabrikkene.

Fetsild- og småsildfisket.

Det har vært skralt med sildefisket i Nord-Norge i siste uke, men den 20. august foreligger en positiv melding, idet en driver nevnte dag kom inn til Skrova i Lofoten med 50 hl fetsild. Fiskeren ville ikke gi nærmere opplysning om på hvilken posisjon han hadde tatt fangsten, men etter hva det berettes er der mange andre båter som er klar til å gå ut. For øvrig har det foregått forsøksdriving i uken, således i Ofoten, på Vestfjorden og utfor Gryllefjord i Senja, men med dårlig resultat. Utfør Gryllefjord ble fangsten 50 stykker sild, men utsiktene ble beskrevet som små. Ellers har det i Nord-Norge i uken foregått litt garnfiske på Sjona, men silden er på ny åtefull. Der har også foregått spredt småkasting utfør Sandnes-sjøen, enn videre er der kastet ca. 800 hl småsild i Skjomen i Ofoten, som er levert til mat, agn og fabrikkvare. På Lyngen i Troms ble det kastet 300 hl småsild.

I Sør-Trøndelag har det også i siste uke foregått en del notfiske ved Stjørna, Hasselvika og i Knarlagsund. Sistnevnte sted inneholdt snurpefangstene ren fetsild, for øvrig blandingsvare. Garnfisket på sin side har vært smått med fangster fra 0 til 15 hl pr. båt. Fisket har foregått fra Uthaug og Knarlagsund. I ukens løp ble det i Sør-Trøndelag opptatt 14 200 hl sild, hvorav 7400 hl fetsild, hvorav saltet 4260 hl. Der står 3—4000 hl i lås, men fisket viste seg slakkere mot slutten av uken.

I Møre og Romsdal er det smått med fisket. Der ble fisket 160 hl småsild 20—34 stk. pr. kg i Battenfjorden på Nordmøre, 115 hl i Syvdsbotten, 330 hl i Voldafjorden og 120 i Hjørundfjorden på Sunnmøre.

Sør for Stad var fisket helt bagatellmessig. Der er blant annet agnmangel.

Sildtrålingen i Nordsjøen.

Det går til dels meget bra med dette fiske, men det klages over at redskapene er for svake til å holde fangstene. Et par båter har således vært ute av drift i uken på grunn av redskapsreparasjoner. »Goksheim« leverte for øvrig den 17. på Lista 415 halvkasser som blir saltet. »Salmo« leverte 414/2 ks. i Stavanger, hvorav saltet 120, til frysing 294. »Snarken« kom inn til Haugesund med 500, hvorav 50

Oversikt, forts. s. 380

Litt av hvert.

Det internasjonale råd for havforsknings møte i Stockholm fra 12. august. Som delegert møter professor Johan Hjort og ekspedisjonssjef Sellæg, som eksperter professor dr. Johan T. Ruud, professor H. H. Gran, professor Knut Dahl, dr. Trygve Brårud, ferskvannsinpektør Sven Sømme, fiskeridirektør Ola Brynjelsen, konsulent dr. Jens Eggvin, konsulent Gunnar Rolfeisen, styrer Paul Bjerkan, konsulent Finn Devold, konsulent Einar Lea, konsulent Kristian Wiborg, styrer Alf Dannevig, assistent Birger Rasmussen, assistent Eilert Theisen.

UNRRA lærer kineserne moderne fiske. Erfarne amerikanske fiskere fører fiskefartøy fra U. S. A. over Stillehavet til Kina, der de vil lære kineserne å bruke båtene og redskapene.

Dette er et ledd i UNRRA's forsøk på å bygge ut den kinesiske fiskerinæring. Når oppgaven er fullført, vil Kina kunne fiske 600 mill. lbs. fisk for året.

Fiskeflåten vil da kunne fiske i de rike farvann, som før krigen var dominert av japanerne, som eksporterte størsteparten av fangsten. En venter at dette i tillegg til det nye og bedre utstyr vil føre til at Kina blir selvforsynt med fisk. («Canadian Fisherman» for juni).

Laks og solflekker. Den siste »forbrytelse« en beskylder solflekken for, går ut på at de skal ha vært årsak til at det var så lite laks i de britiske elvene i fjor. Solflekken trer fram hvert ellefte år, og neste år skulle det bli mer laks i elvene. Deretter skulle det bli bedring hvert år framover til neste gang solflekken inntreffer. (Kilde: The Fishing News).

En delegasjon fra Fiskeridirektoratet, Fiskeridepartementet og Finnmarkskontoret reiste 5. august nordover med et Catalinafly for på nært hold å sette seg inn i de forskjellige spørsmål vedrørende forslagene om plasseringen av de påtenkte fiskeindustriplanlegg, særlig fryseri- og kjøleanlegg.

Flyet gikk til Vadsø, og derfra gikk turen videre med båt til alle anlegg av betydning i Finnmark og Nord-Troms. Følgende deltok i befaringen: Styrer Notevarp, tidligere fiskeridirektør Salvesen, sekretær Haugen Mo, sekretær Arø, ingeniørene Lorentzen, Eidsvik og Tveisme. Styreeren av kontoret i Harstad, ingeniør Asbj. Johannessen, kom til i Vadsø.

Fiskernes redskapsfabrikk.

— Når vil det bli tatt avgjørd om plassen for denne fabrikk? spør »Arbeideravisen«, Trondheim, disponent Krøtøy.

— Komiteen har ingen fulmakt til å bestemme beliggenheten. Men vi vil lage en innstilling, og den vil vi forelegge for den konstituerende generalforsamling. Jeg kan tenke meg at det vil skje til høsten en gang.

— Er det mange steder som er interessert i denne fabrikk?

— Ja, en rekke steder nordpå, — Tromsø, Lenvik, Harstad, Melbo, Lødingen, Narvik og flere. Komiteen har drøftet de forskjellige stedenes muligheter en smule, men det er ennå ikke tatt noen bestemmelse om hvilket alternativ vi vil gå inn for.

— Når kan en vente at denne fabrikk kan stå ferdig?

— Det blir neppe tale om å ta til med byggingen før til våren en gang, og da vil det ta et år å føre den opp. Men den store vansken blir nok å få de maskinene en slik fabrikk trenger. Det ser ut til at vi må installere maskinene etappevis, dog slik at vi får et system i gangen.

— Hvor mange mann vil en slik fabrikk beskjeftige ved full drift?

— Mellom 200 og 300 mann.

— Hva vil den koste?

— Selve bygningen med maskiner vil vel andra til mellom 4 og 5 millioner, dertil kommer så driftskapitalen, samlet omlag 8 millioner.

— Det ville vel være å foretrekke å legge en slik fabrikk til en av de større byene nordpå?

— Tilsynelatende skulle både Tromsø og Harstad ligge godt an, kommunikasjonsmessig iallfall, — men når det gjelder krafttilføringen står utvilsomt Meløy sterkest, så nært det ligger til Glomfjordanlegget. Jeg tør imidlertid ikke uttale noe om de forskjellige alternativer, saken er ikke godt nok undersøkt ennå. Men hvor den kommer til å ligge, så blir Fiskernes Redskapsfabrikk et veldig steg på veien til å gjøre oss 100 prosent selvhjulpne i fiskerinæringen, slutter disponent Krøtøy.

Prøvefiske med mindre trålere. Som kjent arbeider Fiskeridirektoratet med å få i gang forsøksdrift med trålere på 75—100 fot. Det er praktisk fiskerikyndig konsulent M. O. Kristensen som arbeider med denne saken.

Konsulent Kristensen forteller til »Nordlandsposten«s Bergensmedarbeider, at tanken om to slike forsøksfartøyer ble tatt opp under krigen, og Fiskeridirektoratet har tatt opp forslag om at fartøyene kommer i fart i høst eller i januar når Senjafisket tar til.

Vi mangler utstyr til fartøyene for å kunne gå i gang med forsøksdriften. Redskapene har vi tenkt å anskaffe etter engelsk mønster, idet vi må gå ut fra at engelskmennene har gjort de største erfaringer med hensyn til tråling. Det viktigste er trålvinsjen, som for det ene fartøys vedkommende vil bli bygget i Norge. Det vil bli ansatt trålekynlige førere, slik at driften blir mest mulig fagmessig.

Forsøksbåtene på 75—100 fot vil bli meget sjøgående, og kommer til å bli utstyrt med forholdsvis kraftige maskiner. De vil da kunne fiske på dypere vann og slepe trålen over mer ujevne bunn, hvor det må nyttes bobbins (ruller) på trålen. Fartøyene må ha kraftige maskiner. Vi håper gjennom disse forsøk å kunne få nyttiggjort skreiforekomstene utenfor Nord-Norge, i Barantshavet, ved Bjørnøya og Svalbard. Forsøkene vil bli ledet av Fiskeridirektoratet, og tanken er å finne fram til en form for tråldriften for fiskere med fartøyer på denne størrelsen. Her vil det ikke være påkrevet med noen storkapital, fartøyene kan eies av vanlige fiskere.

— Jeg har det beste håp om gode resultater. Færøyene f. eks. har trålerfartøy på denne størrelse, og det var i vinter et par 80—90 fots båter fra Færøyene på Senjabankene og drev trålerfiske. Etter hva jeg har hørt,

var det ganske gode resultater. Når så langt kommer, er det meningen å samordne resultatene fra forsøksfartøyene med driften av de store damptrålere. Derved vil en få et bedre grunnlag for å bedømme fartøyenes lønnsomhet.

— Ble det gjort andre forsøk med redskaper enn det som er utført med synkeposen?

— Ja, vi gjorde noen forsøk med pelagisk slepenot, — også et nytt redskap. Forsøkene gir håp om at en kan finne fram til et redskap som kan komme til å få atskillig anvendelse i skrei- og torskfiskeriene. Det ble dessuten gjort forsøk med vanlig rundfisksnurrevad. Dette redskap synes imidlertid ikke å kunne få alminnelig anvendelse under skreifisket i Lofoten.

Konsulent Kristensen framhever til slutt at en må sette meget inn på å få mest mulig effektive og billige redskaper, liksom redskapene må bli billigere i vedlikehold. Fiskeredskapene er svært nedslitt og trenger fornyelse og modernisering. Det ble jo fisket kolossalt på garn i år, men det er svære vedlikeholdsutgifter både med garn og line. En regner med 6—700 kroner pr. mann årlig til garnbruk. Fartøy som bruker garn, har vanlig 50—120 garn i en lenke, og en regner med å ha tilsvarende i reserve. Dersom for eksempel synkeposen blir effektiv, kan det godt tenkes at utgiftene til redskaper vil bli redusert med en fjerdepart.

FAO arrangerer et fiskerimøte i Bergen fredag den 23. august.

Fra FAO møter:

Dr. D. B. Finn, direktør for FAO's fiskeriavdeling.
H. Winsor, direktørens personlige sekretær.

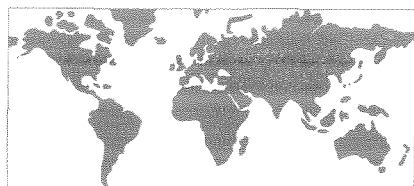
Fra FAO's »Standing Advisory Committee on Fisheries« møter:

A. W. Anderson, sjef for Comm. Division, Fish and Wild Life Service, U. S. A.
P. D. H. Dunn, Principal Secretary, Fisheries Department, Ministry of Agriculture and Fisheries, England.
R. Gushue, direktør for New Foundland Fisheries Board.
A. W. H. Needler, direktør for Atlantic Biol. Station, Canada.

Thor Thors, Islands minister i Washington.
Dinesen, Danmark.

Baini Prashad, India, fiskerirådgiver for den indiske regjering.

Klaus Sunnanaa, sekretær i Norges Fiskerilag.
Olav Notevarp, styrer av Statens Fiskeriforsøksstasjon.

Ut-
landet.

Nyfundland har sikre markeder.

»Commercial Fishermen's Weekly« 19. juli 1946:

— Det er besluttet å fortsette omsetningen av tørket og saltet torsk under ledelse av The Fishery Products Committee

hele 1946. Dette medfører at saltfiskeeksportørene er garantert avsetning av all den fisk som blir fanget, til lønnsomme priser. The Newfoundland Fisheries Board har sluttet kontrakt med UNRRA om levering av 210 000 tønner sild i 1946 og 7 392 999 lbs. torskfilet til Storbritannia i samme tidsrom.

Hvorledes Sovjet utnytter sine fiskemuligheter.

Følgende artikkel har vi hentet fra »Commercial Fishermen's Weekly« av 19. juli 1946:

Etter det Sovjetpressen melder, ble fisket i de russiske farvann drevet mer effektivt under krigen enn noen gang før. Dette tilskrives samarbeidet mellom vitenskapsmenn, oseanografer og fiskerinæringens folk. Vitenskapsmenn drev undersøkelser på nye fiskefelt, og hjalp næringen med å løse løpende problemer. Det ble gjort vitenskapelige eksperimenter med å omplante fisk fra et hav til et annet. I 1935 ble det ført grey mullet fra Sortehavet til det Kaspiske hav, der den trives godt.

For noen år siden merket en at det manglet fiskeføde i det Kaspiske hav. En hel del mark og bløtdyr ble da omplantede fra det Azovske hav til det Kaspiske hav, og er nå føde for så verdifull fisk som stør.

Nye fiskefelt er tatt i bruk. Brislingfangsten i den nordlige del av det Kaspiske hav er nå seks eller syv ganger så stor som før krigen. Bonitofisket i Sortehavet og lyrfisket i de nordlige farvann blir også drevet i større stil.

Sovjetinstituttet for fiskeri og oseanografi utvider sitt virkefelt og arbeider mer aktivt. Modernisering av utstyret i fiskehavnene, hermetikkfabrikkene og fryseriene foregår i det fjerne østen, Sahkalin og Kurilene. Nikolaevsfls (ved Amurelven) og Petropaolovsks dokker blir satt i bedre stand. Det blir for tiden ført opp et svært fryseri i Kom-somolsk ved Amur.

Fisket fra Murmansk er tatt til igjen.

Det blir laget særlige fiskehavner i Azov, Kerch, Mariupol, Osipenko og Kherson. Fly, dykkere og til og med en U-båt blir stilt til disposisjon for fiskerinæringen. Elektromagnetiske apparater vil bli brukt i Barentshavet til å oppspore og følge fisken.

Ilandbrakt fisk til Tromsø i tiden 1. januar til 10. aug 1946.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse		
		Iset	Saltet	Filét
	kg	kg	kg	kg
Torsk	2 150 709	380 400	1 628 972	141 337
Sei	638 101	9 790	393 261	235 050
Lange	7 367	—	6 807	560
Brosme	159 590	—	158 990	600
Hyse	65 950	56 716	9 234	—
Kveite	282 183	282 183	—	—
Gullflyndre, rødsp.	28 516	28 516	—	—
Smørflyndre	715	715	—	—
Uer (rødfisk)	5 630	4 860	770	—
Steinbit	100 940	100 940	—	—
I alt	3 439 701	864 120	2 198 034	377 547

Instituttet har også drevet undersøkelser på hermetiseringsområdet. Instituttet har videre funnet en metode for framstilling av vitaminisert olje av innvoller og annet fiskeavfall til erstatning for produksjonen av torskelevertran, som ble hindret ved krigsoperasjoner i Barentshavet.

De greske fiskerier.

Av en melding i »Commercial Fishermen's Weekly« ser vi at totalfangsten for 1946 anslås til å bli bare 60—65 % av førkrigsfangsten. En håper dog å nå opp til førkrigsnivået i 1947.

Problemer i havfiske.

Følgende artikkel er hentet fra »Commercial Fishermen's Weekly« av 19. juli 1946:

»Dominionregjeringen må nå være klar over at situasjonen i Stillehavsfiskeriene tilsier inngrep fra regjeringens side.

En faktor er av særlig betydning og anerkjent i praktisk politikk. Den består i det at enkelte av Stillehavsfiskeriene blir drevet sammen med fiskere fra et annet land i en slik utstrekning at det har nødvendiggjort gjensidig forståelse, når det gjelder fisket.

Kveite- og laksefisket blir kontrollert av myndigheter, hvis utgifter blir båret av regjeringen og hvis personell blir ansatt av denne.

Regjeringen bør være klar over at måten fisket ved Stillehavskysten drives på, trenger mer enn alminnelig oppmerksomhet.

Hva regjeringen tilsynelatende ikke forstår, er at det er andre viktige fellesfiskerier foruten de to som er nevnt og at de behøver en eller annen form for kontroll.

Saken har flere ganger vært gjenstand for offentlig diskusjon. Før krigen ble vekten lagt på havfiskets sårbarhet overfor utnyttning av fremmede fiskeflåter. Vi husker vel alle, da japanerne i sine velmaktsdager våget å fiske i amerikansk territorium og mente at det hadde de da rett til.

En ble da oppmerksom på manglene ved den internasjonale »lov«, som ga ethvert land lov til å fiske hvor som helst utenfor 3 mils grensen, selv om disse fiskefeltene naturlig hørte til det nærmestliggende land. Hvis det ikke var for de nordamerikanske staters makt og posisjon, ville en vel ha hørt atskillig mer om »inntrenging«, »vold« og »egenmektighet« i 30-årenes forsonende dager.

De svære fangster i de senere år har forverret et annet forhold i disse ukontrollerte havstrøk, som før eller senere måtte komme til syne.

Problemet er at der er fare for nedgang i bestanden på grunn av overbeskatning, og dette er en alvorlig oppfordring om beskyttelse. Det kan ikke være noen unnskyldning for en fiskeradministrasjon, som unnlater å se til at forekomstene holdes vedlike.

Truman's erklæring om fiskeriene på havene var et langt skritt mot løsningen av det omstridte 3 mils grenseproblem. Innholdet er meget enkelt og går ut på å bevare landets fiskerinæring for inntrenging. Det muliggjør også en overenskomst med Kanada om fellesfiskeriene.

Fiskerinæringens folk forstår ikke regjeringens uvirkosomhet. Det minste en kunne vente var tegn på at saken var gjenstand for grundige studier, og at det ble gjort en ærlig anstrengelse for å skaffe ordnete forhold i havfisket.

Ilandbrakt fisk til Måløy og omegn i tiden 1. januar til 10. august 1946.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse		
		Fersk	Saltet	Hermetikk
	kg	kg	kg	kg
Torsk	464 109	449 109	—	15 000
Sei	804 594	743 594	—	61 000
Levende sei ...	46 500	46 500	—	—
Lange	926 812	463 912	462 900	—
Brosme	285 937	252 187	33 750	—
Hyse	39 781	39 781	—	—
Kveite	27 924	27 924	—	—
Gullflyndre ...	5 150	5 150	—	—
Annen fisk	2 700	2 700	—	—
Håbrand	45 180	45 180	—	—
Pigghå	91 686	91 686	—	—
Hummer	23 460	23 460	—	—
Reker	13 040	13 040	—	—
I alt	2 776 873	2 204 223	496 650	76 000

Fiskerhøgskolen i Esbjerg åpner 3. november.

I »Dansk Fiskeritidende« av 9. august 1946 ser vi at Fiskerhøgskolen i Esbjerg 3. november åpner sitt første vinterkurs for unge fiskere. Undervisningen vil omfatte alminnelige høyskolefag i tilknytning til den faglige undervisning.

»Canadian Fisherman« om flytransport.

I »Fiskets Gang«s spalter har vi fra tid til annen gjort rede for spørsmålet om flytransport av fisk i U. S. A. Her presenterer vi et kanadisk syn på saken:

»Vil en i framtiden oppleve en fantastisk utvikling, når det gjelder flytransport av fisk og fiskeprodukter? Uten tvil er mulighetene til stede og problemene tallrike. Jeg vil nevne noen av de viktigste, kostnadene ved flytransport mot kostnadene ved bruk av andre transportmidler, ny emballasje og omsetning i stor nok utstrekning til å sikre kontinuerlig forsyning, som er ønskelig for å øke fiskeforbruket hos folket inne i landet.

Mens talsmenn for flytransport kan beskyldes fiskeproduzenten for å handle for sent og sitte på dollarne, kan produsenten ikke overse den viktige ting å holde prisen på fisk på samme nivå som prisene på konkurrerende matsorter. Han har heller ikke råd til å miste en sjanse som ville føre til større omsetning. Med de nåværende takster for transport med tog og fly kan en sende en billast fiskefilet som veier minst 20 000 lbs. fra Halifax, Nova Scotia, til Montreal som fraktgods til en pris av \$ 0,43 for 100 lbs. mot \$ 0,20 pr. lb. med fly utregnet etter samme vekt. Fra Vancouver, britisk Columbia, til Montreal ville det koste tilsvarende \$ 2,19 for 100 lbs. med tog basert på minimum 30 000 lbs. og \$ 0,96 pr. lb. med fly. Men ilgodsfraktene er høyere. Det ville koste \$ 4,28 for 100 lbs. å sende 20 000 lbs. fileter fra Vancouver til Montreal og \$ 1,50 fra Halifax til Montreal. Hva vil dette si for forbrukeren i innlandet?

Torskefileten sendt som fraktgods fra Halifax til Montreal ville koste \$ 0,33 pr. lb. og ca. \$ 0,55 pr. lb. med

fly. Disse takstene eliminerer opplagt enhver utstrakt bruk av flyte som transportmiddel for fiskeprodukter i nærmeste framtid.

Bortsett fra det faktum at flytransport er for dyr, er mengden som transporteres en viktig faktor. Som en vet, bruker innlandsbefolkningen svært lite fisk, og det skulle således være muligheter for utvidelse av markedet.

Jeg har nå nevnt bare noen få av de problemer som flytransport ville føre til for fiskerinæringen. I framtiden, når flyfraktene blir rimelige, vil en nok begynne å transportere med fly. Men i mellomtiden må en gå inn for de nåværende midler, som ennå ikke er hva de kunne være.

Den skotske sildesalting.

I uken som endte 3. august ble det i de skotske havnene Wick, Buckie, Lerwick, Fraserburgh, Peterhead og Stornoway saltet 29 834 tønner sild. I sesongen er der saltet 98 001 ½ tønner mot samtidig i 1945 tilsammen 61 412.

Storbritannia og importfisken.

Etter de siste britiske bestemmelser tillates det bare importert slettvar, kveite, lomre, gullflyndre, tungefilyndre og piggvar i kasser fra utlandet til Storbritannia. Likevel mangler det ikke på skarpe anfall mot importfisken i den britiske fagpresse. I »Fishing News« av 10. august gir bladets Hull-korrespondent importfisken skylden for den fisk av egen fangst som ble stående usolgt på kaien. Korrespondenten framholder likefram at den tillatte importerte mengde, 800 tonn pr. uke, motsvarer tilsvarende like meget britiskfanget fisk, som det ikke har lyktes å få solgt. Det framholdes at det fåtall fiskearter som nå tillates importert, bare er et skalkeskjul for å dekke over det, at der overhode tillates import. Korrespondenten framholder at variasjonen i fiskeartene ikke har innflytelse på totalomsetningen, som alltid holder seg noenlunde konstant etter årstiden. Det er heller ikke kvalitetsforskjellen som er avgjørende, idet også prima nordsjøfanget britisk flyndre er blitt solgt til langt under maksimalprisen; og når det kjøpende publikum hverken kan eller vil spise mer fisk, må det være en grunn for prisfallet på britisk vare og dette skyldes bare føromtalt 800 tonn. Det er ikke noe annet valg enn å refusere det ene eller annet av salgstilbudene.

På den annen side er der også optimistiske meldinger fra representanten for den britiske fiskeomsetning. I samme blad heter det at der nå er 20 000 »fish friers« (forretninger som selger stekt fisk) i Skotland. En av de handlende framholder at hans kundekrets har skiftet karakter siden førkrigs-årene. Doktorer, forretningsmenn- og kvinner, saksførere, kort sagt alle de som før rynket på nesen til en fiskerestaurant, kommer nå stadig igjen og spiser sin porsjon av det saftige produkt. Det er dette forhold »fiskestekerne« må sette sitt framtids håp inn på og det må være handelens mål å få sine varer inn i de hjem som før ikke har brukt fisk. Hvis det nåværende forhold blir riktig grepet an kunne den nåværende goodwill bli bibeholdt og overført til sikker avsetning, sies det.

Hermetisk laks i Kanada.

Av en totalproduksjon på 1 737 578 kasser hermetisk laks i Britisk Columbia i 1945 brukte Kanada 304 000 kasser og i tillegg til dette kom 35 000 kasser til militært forbruk. Til

Fisk brakt iland i Møre og Romsdal fylke 1946.

Fiskesort	I uken		
	Fra 1/1-3/8	Fra 3/8-10/8	Fra 1/1-10/8
	kg	kg	kg
Torsk	390 670	18 676	409 346
Sei	2 196 318	1 165	2 197 483
Lyr	7 240	—	7 240
Lange	6 693 678	485 708	7 179 386
Blålange	30 020	—	30 020
Brosme	915 779	185 610	1 101 389
Hyse	284 615	23 923	308 538
Lysing, kolmule ..	380	400	780
Kveite	273 648	57 329	330 977
Gullflyndre, rødsp.	23 546	2 740	26 286
Smørflyndre	12 180	—	12 180
Uer (rødfisk)	373	112	485
Steinbit	1 552	—	1 552
Breiflabb, ulke ...	6 050	—	6 050
Annen fisk	8 650	—	8 650
Håbrand	73 409	—	73 409
Pigghå	15 140	—	15 140
Makrellstørje	1 087	—	1 087
Hummer	30 551	—	30 551
Reker	22 118	2 200	24 318
I alt	10 987 004	777 863	11 764 867
Herav til:			
Ålesund	6 684 578	461 300	7 145 878
Kristiansund N ..	764 695	67 970	832 665
Smøla	480 551	—	480 551
Bud—Hustad	416 029	33 549	449 578
Ona—Bjørnsund ..	676 296	94 214	770 510
Bremsnes	1 181 540	25 000	1 206 540
Lever	4 267	328,5	4 595,5

Storbritannia ble sendt 1 326 578 kasser, og oversjøiske britiske områder tok 72 000 kasser. (»Commercial Fishermen's Weekly«, 19. juli 1946).

Maksimalavanse for dansk fisk.

Fra en redaksjonell artikkel i det danske tidsskrift »Fiskeribladet« hitsetter vi følgende:

»I begynnelsen av juli fastsatte prisdirektoratet maksimalavanser for en rekke fiskesorter ved salg fra detaljist til forbruker. Det dreier seg om torsk, gullflyndre, skrubbe, ising, hornfisk og makrell. Den sittende regjering forsømmer ikke noen anledning til å erklære at det er dens mål å nå fram til friere forhold, men praksis viser dessverre ofte noe annet. Nå var jo maksimalprisene blitt opphevet på de nevnte fiskesorter, og så innfører en maksimalavanser og upraktiske og overflødige sorteringsregler. Men det er vel så at mot embetsmennesenes nidkjærhet kjemper også en venstres handelsminister forgjeves. Prisdirektoratets begrunnelse for den trufne bestemmelse synes å være at den prisnedgang som en har konstatert for visse fiskesorter, ikke skal være slått i gjennom i detaljhandelen. En kan likevel ikke se at det er gitt noen virkelig dokumentasjon fra prisdirektoratets side for beskyldningene mot detaljhandlerne for

å ta for stor fortjeneste. En sammenlikning mellom prisene på fiskeauksjonene for eksportfisk og prisene i den innenlandske omsetning for den utsøkte fisk, som det danske publikum krever, hører selvsagt ingen steder hjemme, når det virkelig dreier seg om å konstatere kjensgjerningene.

Det er ingen tvil om at prisdirektoratet uten skade kunne innstille sin virksomhet innen fiskeomsetningen. Isteden for nye eksperimenter med maksimalfortjeneste kunne en oppheve den siste av de eksisterende maksimalpriser for fisk, nemlig maksimalprisene for sild. Forholdene i fiskerinæringen, når det gjelder tilbud og etterspørsel, er nå slik at den innenlandske omsetning vil regulere seg selv og til gagn for forbrukerne.

Kostbare administrative inngrep og kontrollforanstaltninger på dette feltet er bare unødvendig sløseri av penger og arbeidskraft, som det danske samfunn ikke har råd til.»

Fiskeprisene i Seattle etter opphevelsen av O. P. A. bestemmelsene.

Kveiteprisene viste i løpet av uken til 19. juli ringe avvikelser fra prisnivået som var skapt i uken som fulgte opphevelsen av OPA-prisbestemmelsene, meddeler Seattle office of the fish and wildlife service.

For alle sorter kveite viste prisene seg å ha en nedadgående tendens de siste dager i uken. Kveiteprisene gikk således ned til 24 cents pr. lb. fra 27½ cents tidligere i uken.

Prisene på dorget laks fortsatte å stige i begynnelsen av uken. Red springs kom opp i 45 cents, men falt til 34 cents, da det ble rikeligere forsyninger.

White spring- og cohoprисene falt til 25 cents pr. lb. fra 38 cents i ukens første dager. («Commercial Fishermen's Weekly», 19. juli 1946).

Varebytte Island—Sovjet.

Russland og Island har sluttet en handelsavtale, som går ut på at Russland skal kjøpe visse mengder islandsk frossen fiskefilet, sild og sildolje og en del torskelevertran. I bytte får Island kull og tømmer.

Minister Alexander Ishkov om Sovjetsamveldets femårsplan for fiskeriene.

»Fiskeriene som alle andre næringer i Sovjet-Samveldet, skal utvides betraktelig under neste femårsperiode. Neste år vil fiskerinæringen nå førkrigsnivået, både når det gjelder fangstmengde og tilvirking. I 1950 som er det siste år i femårsplanen, må vi klare en totalfangst på 2 050 000 tonn eller 54% mer enn vi fisket i 1940. Det vil bli en særlig intens ekspansjon i det fjerne østen, der fangstmengden vil gå opp 240% og i Østersjøen, der det vil bli en stigning på 70%. Det vil bli fisket på nye felter som Sør-Sahkalin, Kurilene, Königsberg og Klaipeda.

Et av de største problemene er gjenoppbyggingen og utvidelsen av fiskeflåten. De neste fem år skal det bygges mer enn 500 motorfartøy og over 10 000 seil- og robåter ved russiske verft. Trålflåten i Murmansk vil bli så meget utbygget at en sikrer en fangst på 500 000 tonn i 1950 mot 213 000 tonn i 1940.

I de kommende fem år vil en bygge spesialverft for bygging av trålere. I 1950 vil trålflåten ha fått en fullverdig tilvekst av 150 fartøy.

For å sikre et tidsmessig drevet fiske har vi i bruk en rekke radiostasjoner, særlige rekognoseringsfly og båter som følger fiskens bevegelser og viser fiskerne de beste felt. Denne tjenesten, som ble bygget opp under Sovjetstyret, vil bli betraktelig utvidet i løpet av de neste fem år.

Eftersom femårsplanen krever en fordobling av fiskehermetikkproduksjonen, må vi bygge 13 nye hermetikkfabrikker. Det vil bli særlig stor øking i produksjonen av røkt og saltet brisling i Østersjøområdet, av hermetisert torskelever i Murmansk og av krabbe og laks i det fjerne østen.

Produksjonen av fersk frossen fish skal utvides med 80%. Til dette formål er det tenkt bygget 30 kjølelagre. Forbrukerne kan også se fram til bedre forsyninger av helkornet og presset kaviar og lakserogn. En skal også sette i gang en svær produksjon av vitamin A av fiskeolje.

Fiskeriene og fabrikkene i Sør-Sahkalin og Kurilene skal legges om. Japanerne framstilte fiskemel av en stor del av fangsten til gjødning på rismarkene. Fisken ble hermetisert etter japansk smak og standard, som er uskikket for Sovjetrepublikken.

Den nye femårsplanen bebuder bedre utnytting av de rike fiskeforekomster i elver, vann og innsjøer. I de kommende år vil fiskeoppdrettet bli brakt opp til førkrigsnivået i Byelorussland, Ukraina, Moldavia og i enkelte andre distrikter.

Vitenskapen skal spille en stor rolle når det gjelder å øke produksjonen og finne fram til nye metoder. Grundige oseanografiske undersøkelser vil gi grunnlaget for den vitenskapelige organisasjon. Vår næringsingeniører og utøvende myndigheter vil følge vitenskapens resultater med stor oppmerksomhet og vil innføre alt som gir større produksjon og bedre kvalitet.

Krigsårene var en hard skole for våre fiskere, men de fikk megen praktisk erfaring, som de nå bruker for å oppfylle femårsplanen og skaffe sin næring en framskutt plass innen USSR.»

Hvad USA vil importere av fiskehermetikk i 1946—47.

Det er mulig at Combined Food Board vil gi tillatelse til import av fiskehermetikk til U. S. A. i fiskalåret, som begynner 30. juni 1946 og slutter 30. juni 1947, som følger: Canada 1 000 000 kasser saltet og røkt kippers og hummer, Spania og Portugal 8 000 000 lbs. sardiner (23,4 lbs. pr. kasse), Norge 750 000 kasser sardiner (23,4 lbs. pr. kasse), Sør-Amerika 200 000 lbs. tuna.

Litt om de britiske fiskeriene under krigen.

Det er nettopp nå blitt offentliggjort en oversikt over de britiske fiskerier under krigen, det vil si tiden fra 1939 til 1944.

I en artikkel i »The Fishing News« finner vi følgende opplysninger:

All fisk var urasjonert under hele krigen.

Den britiske fangstmengde pr. år utgjorde gjennomsnittlig mindre enn 30% av førkrigsfangsten. Utenlandske fartøy brakte imidlertid totalfangsten opp til nesten 50%. Når en tar i betraktning at en stor del av trålerne enten gikk tapt eller ble tatt i bruk av marinen, er det oppnådde resultat overraskende godt, så meget mer som fisket foregikk under meget vanskelige forhold. Det kan nevnes at mange av de

beste fiskefeltene enten var minelagt eller av andre grunner forbudt område.

Av de fartøyer som marinen rekvirerte, gikk ikke mindre enn 146 tapt, og fiskerne selv mistet 111 fartøyer. 827 mann mistet livet under fiske.

Av de ca. 1030 damptrålere, som Storbritannia hadde ved krigsutbruddet, ble alt i alt 816 rekvirert.

En annen ting som må tas i betraktning, er at de fartøyer som ikke ble rekvirert, var gamle og stadig måtte repareres.

Totalverdien og totalmengden av britiskfanget fisk i årene 1939—1944 var som følger:

	Mengde cwt.	Verdi £	Gjensnitt pr. cwt Sh d
1939	10 066 719	10 011 023	19 11
1940	3 174 451	7 604 785	47 11
1941	2 264 864	9 714 342	85 9
1942	2 981 196	9 033 892	60 7
1943	3 007 592	8 563 457	56 11
1944	3 206 979	8 792 540	61 1

En vil se at skjønt fangstmengden i 1941—44 var meget mindre enn $\frac{1}{2}$ av normalen, var totalverdien ikke meget under totalverdien i 1939.

Innskrenket adgang til bruk av snurpenot på den engelske kyst.

Northumberland fiskerinemnd vedtok med ni mot to stemmer å begrense snurpenotfisket. Det ble forbudt å snurpe innen et område som strekker seg fra Tyne til Boulmer Steel, innbefattet Craster Inner Smooth, og fra Emanuel Head til the Tweed. På begge disse områdene må snurpenot ikke benyttes innen en avstand av $1\frac{1}{2}$ engelsk mil fra kysten.

Det engelske sildefiske.

I annet kvartal ble sildefisket drevet fra North Shields mest av drivere hjemmehørende i Lowestoft. Årets første fangst var på 11 crans og ble tatt den 23. april.

Det ble mer sild etter hvert, og i tiden fra 4. til 25. mai ble det fisket tilsammen 5956 crans til en verdi av £ 25 748.

Det ble oppfisket 12 455 crans til en verdi av £ 44 685 fordelt på 655 fangster. Prisene varierte fra $\frac{9}{5}$ til $\frac{7}{5}$ pr. cran.

Markedsnytt for norske fiskeriprodukter.

Sveits kan bli et sikkert marked for frossen fiskefilet.

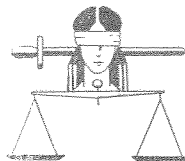
4. august kom konsulenten ved Statens fiskeriforsøksstasjon i Bergen, ingeniør Eirik Heen, tilbake fra en inspeksjonstur i Sveits.

— Norge har, sier han, forsøkt to ruter til Sveits, nemlig en med tog gjennom Tyskland og en med båt til Rotterdam med tog derfra. Mottakerbyen har vært Basel, og ingeniør Heen kunne forsikre at produktene kom fram i utmerket stand. På togene brukte man kullsyrefrysning, og særlig i sommermånedene var dett en problematisk affære, da man vanskelig kunne regne ut hvor meget kullsyre skulle til for å holde den riktige temperatur på fiskefileten. Båtene som

gikk til Rotterdam lastet fisken over i spesielle frysetog, som holdt konstant temperatur og var maskinkjølte. Det var et privat nederlandsk selskap som eiet disse vognene. Norge har vel den billigste kullsyren i verden, sa ingeniør Heen til »Morgenposten«.

— Er det marked for fisk i Sveits?

— Ja, det er det, men fisken er dyr i Sveits og risikoen stor. Likevel tror jeg det vil lønne seg å opparbeide et marked. I øyeblikket er fisk en luksusvare i Sveits og lite brukt. Men faller fiskeprisen og øker avtakingen, vil vi få et godt og oversiktlig marked. Vi kan faktisk følge fisken helt til forbrukeren. Av det jeg har sett på denne turen, sier ingeniør Heen, trekker jeg den slutning at det tegner meget bra. Sveits er et godt betalende marked, men det er av stor viktighet for oss selv at vi innenfor Norges grenser utbygger en kraftig organisasjon som kan stå for den frosne fiskefileten. Vi må ha en organisasjon med både teknisk innsikt og utstyr. Og det ville være det beste om et par av selskapene som er i sving nå, slo seg sammen til en stor landssammenslutning som drev virksomheten.

Lov og bestemmelser gitt i medhold av lov.

Omsetning av trålfisk.

I medhold av kgl. res. av 16. juni 1939 og 5. juli 1946 jfr. § 1 i lov av 17. mars 1939 om fiske med bunnsløpenot har Fiskeridepartementet den 1. august d. å. bestemt:

1. Det er inntil videre forbudt å omsette og/eller utføre trålfanget fisk uten tillatelse fra overvrakerne i vedkommende distrikt.
2. De nærmere betingelser under hvilke tillatelse gis fastsettes av Fiskeridirektøren.

Litteratur.

Coudekerque—Lambrecht, André de: La congélation du poisson aux Etats-Unis, Pêche marit 820, p. 148. Paris Juillet 1946.

Iceland's frozen fillet industry. Great expansion during war years. Canad. Fisherman June 1946 p. 22.

Tarr, H. L. A. and P. A. Sunderland: Effectiveness of ice containing sodium nitrite for fish preservation, Journ. fish, research board, Vol. 5, 1 p. 36. Toronto 1940.

Tarr, H. L. A.: Germicidal ices. Progress rp. Pacific st. No. 67, p. 36. Vancouver B. C. 1946.

Thomazi, A.: Evolution de la pêche marit. Pêche marit. 820 p. 165. Paris Juillet 1946.

Averterer i Fiskets Gang!

Utviklingen siden første verdenskrig.

Siste artikkel i serien »All verdens fiskerier«.

Forts. fra nr. 28, s. 337.

under krigen i 1943 ble fiskeproduksjonen i de nøytrale land anslått til 1000 millioner pund, i Akselandene, de Aksekontrollert og -okkuperte land til 15 000 millioner pund, i de Forente Nasjoner til 12 000 millioner pund. Sammenlagt utgjorde disse kvanta 9000 millioner pund mindre enn verdensproduksjonen før krigen.

73. Da de vesteuropeiske land ble rent overende av Aksemakten, ble de ikke lenger i stand til å eksportere fisk. Dette fikk konsekvenser i Storbritannia og Amerika. På grunn av krigshandlinger, mangel på folk og inngrep i fiskeflåten ved militære rekvisisjoner, måtte Storbritannia og mange andre land falle tilbake på andre allierte nasjoner eller nøytrale land. Den mangel som oppstod ble for en stor del dekket av Kanada, Island, Nyfundland og U. S. A.

74. Før den annen verdenskrig ble mesteparten av Islands produksjon av torsk og torskeartet fisk saltet. Da krigen kom og det britiske fiske i Nordostatlanten opphørte, ble Island hovedleverandøren av fersk fisk til Storbritannia. Mesteparten kom som fersk, iset fisk, men voksende mengder frossen filet ble også levert. I virkeligheten er Island blitt en av verdens hovedleverandører av frossen fiskefilet, og for tiden blir bare en liten brøkdel av fangster saltet.

75. I krigens første år ble Nyfundland hemmet i fiskeproduksjonen av mangel på arbeidskraft. Ikke desto mindre fortsatte landet å levere store mengder saltet og frossen fisk. Også Kanada og U. S. A. fikk føle mangelen på arbeidskraft, båter og forsyninger, men eksporten fra disse land øket, hovedsakelig på bekostning av sivilbefolkningens forbruk av fiskehermetikk. I begge land ble innført arbeidsbesparende innretninger, som i enkelte tilfelle har øket vekten av renskåret fisk i forhold til råmateriale.

Det ble vanskelig for De Vestindiske Øyer å dekke normalbehovet for importert fisk, særlig saltet fisk. Dette skyldtes skipingsvansker og det enorme behov for fisk som oppstod i de nøytrale land Spania og Portugal. En klarte dog å dekke en del av underskuddet ved å føre inn andre fiskesorter enn dem en vanligvis brukte og ved å kjøpe hos nye eksportland.

Under krigen ble det gjort forbedringer i tilvirkningen av forskjellige slag salt- og tørrfisk når det gjaldt å bevare kvaliteten og smaken. De fleste salt-

fiskproduserende land har opprettet kontrollorgan, som i det lange løp burde føre til mer effektiv markedsføring og omsetning, både nasjonalt og internasjonalt.

Da den skandinaviske saltfiskens forsvant fra verdensmarkedene under krigen og det ble lite også av annen mat, gikk mange saltfiskproduserende land inn for øket produksjon, mens andre land, f. eks. Peru, som normalt ikke var engasjert i produksjon av saltfisk, også begynte å interessere seg sterkt for dette. På den andre side ledet innskrenkningen av det europeiske havfiske til øket behov for frosset fisk, som i den vestlige del av Atlanterhavet ble produsert på saltfiskens bekostning.

Nå etter krigen er det naturlig at saltfiskproduksjonen vil bli tatt opp igjen i land, som Island, der den tidligere var av betydning.

Saltfiskproduksjonen kan igjen bli en av de viktigste tilvirkingsmåter på nye fiskefelt som et ledd i bestrebelsene på å skaffe proteinføde til rimelige priser til den lokale befolkning, som i Liberia.

Skjønt det å salte fisk, trenger stor omhu, er det ikke nødvendig å bruke kompliserte maskiner.

Det er ikke lenge siden en tok til med å undersøke muligheten for dehydrering, men en kan allerede nå anvende en del av den kunnskap en har om tørring av kjøtt til tørring av fisk. De fleste bestrebelser har hittil gått ut på å tørke kokt fisk istedenfor å bevare fisken slik at når den ble utvannet, igjen ville likne det opprinnelige produkt.

Hvis en kan framstille dehydrert fisk av ferskfisks kvalitet og smak, vil en kunne nå langt flere og større markeder. En vil vel også kunne skaffe bort de lokale overskudd og oppnå å få en mer stabil næring. Det står imidlertid meget forskingsarbeid igjen før en når dette målet.

De unormale forhold — som innbefatter mangel på arbeidskraft og redskap og enorm etterspørsel — som krigen skapte i fiskerinæringen, har gjort det vanskelig å framstille førsteklasses produkter. På den annen side har mangel og stor etterspørsel tilsammen resultert i en mer fullstendig utnyttelse av fiskeriproduktene. Det blir nå spist store mengder av fersk, frosset og tørrsaltet haikjøtt, og A-vitamin-konsentrater av haileverolje er blitt brukt til å gi maten mer næring. Det er blitt vist at menhaden (en slags sild) kan bli et appetittlig hermetisk produkt, mens storfallen sild, som en tidligere ikke her-

metiserte i noen utstrekning, nå blir hermetisert i store mengder. Av forbedringer i hermetikkproduksjonen, kan en nevne pakking av sardiner. Disse blir nå pakket i høye istedenfor flate bokser, hvorved en sparer megen arbeidskraft. Nye og gode hermetikkprodukter blir framstilt av avfall av laks, og en har nådd fram til en ypperlig kvalitet av fiskehermetikk av innsjøkarpe. Under krigen begynte Storbritannia å bruke mer frosset fisk og fileter. Det kan godt være at en i framtiden vil bruke mer og mer av disse produkter og således oppnå en bedre utnytting av fiskeresursene.

En særlig bemerkelsesverdig mulighet for større effektivitet i fisket er de forbedrede båttyper. Mange av de nyere fartøy, som ble bygget under krigen, er laget for ethvert formål, det vil si at de er konstruert slik at de kan bli brukt til fiske med fire eller fem slags redskap istedenfor med bare ett. Flere av disse fartøyene er utstyrt med fryseri og sikrer således fisk av prima kvalitet. Selvom disse forbedringer medfører store investeringer, forminsker de de daglige kostnader.

De eksperimenter som ble gjort under krigen, for å finne en metode, hvorved en kunne lokalisere undervannsbåter, har ført til forbedring av det elektriske utstyr en bruker til dette. Disse framskritt håper en å kunne gjøre bruk av til lokalisering av silde- og pilchardstimer.

Den stigende etterspørsel etter fisk har også oppmuntret en rekke land til å utvide sine fiskerier. Bemerkelsesverdige eksempler er Mexico, Peru og Chile — alle disse land har store fiskeresurser.

I enhver fiskerinæring er råstoffet av vital betydning. Det er ikke bare umulig å spå om størrelsen av fangsten, men all fisk er overordentlig lett bedervelig. Overflod og mangel er karakteristiske trekk ved denne næringen.

Disse risikoene begrenser tilgangen av kapital til næringen og forklarer forskjellen mellom denne og andre matproduserende industrier, der tilgangen av råstoff er lettere å forutsi og mer konstant.

Fiskeanlegg og fabrikker må ha den kapital, det maskineri og den arbeidskraft som trenges for å overkomme rekordfangster — mange av disse hjelpemidler står ubrukt, når det er lite råstoff.

Således er generalkostnadene steget og følgelig er også det ferdige produkts kostende relativt høyt, skjønt når en bare tar i betraktning selve produksjonen, er fisk noe av den billigste mat en kan få.

Verdien av utførselen av fisk og fiskeprodukter, hvalfangst og andre produkter av fangst i mai 1946.

Fisk og fiskeprodukter:	Kroner
Sild og fisk	33 797 891
Hermetikk	5 024 572
Dyriske forstoffer unnt. hvalkjøttmel	593 325
Tran av fisk, vesentl. torsk.....	4 016 383
— » — annen	345 449
Fiskelever	—
Fiskelim	49 271
Fiskeguano.....	—
Rogn	1 051 711
Klareskinn	3 130
Melke, silderisp o. a. produkter.....	36 970
	44 918 702
Hvalfangst:	
Hval, bottlenose, sperm., tran og olje	304 980
Hvallever	2 570
Degras.....	9 790
Herdet fett	1 749 381
	2 066 721
Andre produkter av fangst:	
Seltran.....	39 615
Skinn av sel, kobbe og klappmyss..	2 800
	42 415

Oversikt, forts. fra s. 372.

levert til frysing, 420 til salting og »Risholm« kom den 19. til Stavanger med 1100 halvkasser, hvorav ca. 200 saltes, resten til frysing. Sistnevnte fangst er den største våre sildtrålere har hatt hittil.

Brislingfisket.

Det foregår litt spredt kasting. Således nevnes lørdag og mandag 17. og 19. august 3 steng på 200, 400 og 100 skj. i Matre i Sunnhordland og i tiden 16.—19. august en del steng i Austfjorden (Masfjord) i Nordhordland på tils. vel 4000 skj. Der fås også noen småslumper i Osterfjorden nå og da, og i Osafjorden i Hardanger skal det i uken ha vært rikt med brisling, men der er få bruk på feltene og i Hardanger var der ingen.

Hermetikkindustrien har pr. 10. august mottatt 531 385 skj. primavare, hvorav 10 665 skj. blanding og 16 234 skj. Y-vare, hvorav 202 skj. blanding. I alt har fabrikkene mottatt 547 619 skj. råstoff mot 296 370 skj. samtidig i fjor.

Abonner på „Fiskets Gang!“

Fiskeredskaper i Norge gjennom 300 år.

Av Magnus Halaas.

Forts. fra nr. 31, side 370.

En innsender skriver under signaturen T. M. i «Norsk Fiskeritidende» for 1911 bl. a.:

»Posenotens nytte viste seg klart i 1910. Det var nettopp et av de år brislingen ikke søkte land. Siden august har det så å si ikke vært en brisling å få med landnot til tross for at det stod store stimer i fjorden.

Posenotbrukerne som også var utstyrt med landnoter, fikk liten eller ingen anvendelse av disse, så de til slutt måtte reise hjem med dem og hege dem i nøstet.«

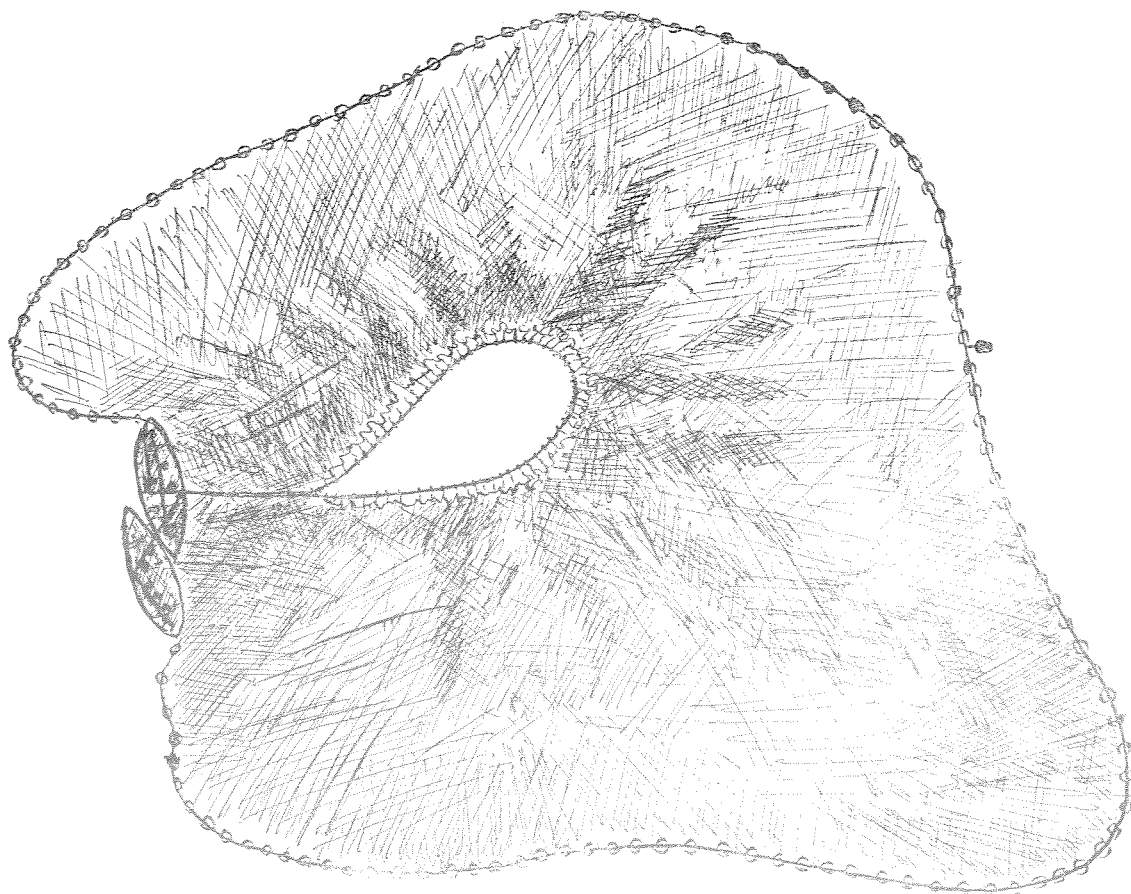
Et annet sted lød det: »Fangsten i de to forløpne år er større enn noensinne før takket være posenoten. Den arbeidsfortjeeste dette nye redskap har tilført Vestlandet oppveier sikkert uviljen fra landnoteierne.

Fiskens vei i havet har alltid vært uberegnelig. Havet er så underlig stort at fangstredskapene spiller en uendelig liten rolle. Søker fisken i følge sin

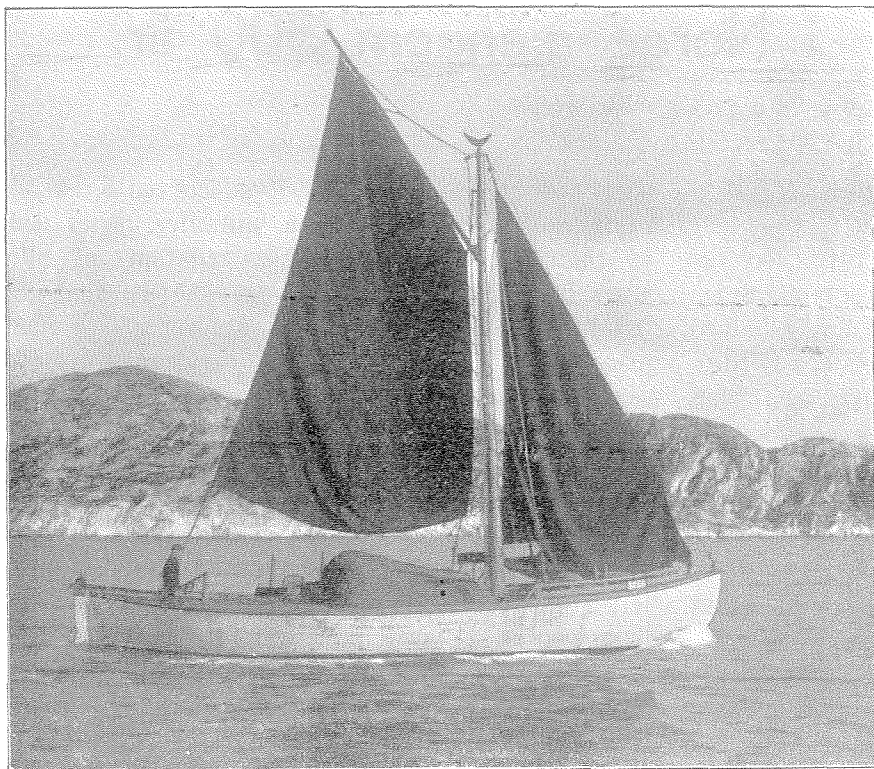
natur inn til Kysten, f. eks. storsilden ved Kristiansand, eller vårsilden når den inntreffer, møtes den av enorme masser av alle slags redskaper og alle slags fartøyer, og stillhet er just ikke det som gir fisket dets preg. Men likevel fiskes der i uker eller måneder alt etter som vær og forholdene kan stille seg, og så forsvinner den likeså uberegnelig og likeså uavvendelig.

De gamle tider er forbi, og en ny tid med nye krav, nye arbeidsmetoder og nye redskaper er kommet i stedet; de gamle får tåle det.«

Da snurpenoten begynte å bli anvendt på vårsildfeltet, oppstod det med en gang en sterk misnøye blant de øvrige fiskere som drev med garn og landnot. Misnøyen ga sitt utslag i skarpe protester både i skrift og tale mot snurpenoten. Det nye redskap både forbauset og forarget motstanderne. Saken var

Snurpenot i fugleperspektiv. Underkanten i ferd med å «snurpes» sammen. — Thor Iversen: Snurpenotsaken. Med beskrivelse av vårsildfisket og brislingfisket. Fig. 1, s. 209 i Årsberetn. vedk. Norges Fiskerier 1912, 2.

Snurpenotskøyte (med motor) på vei til vårsildfisket, 1912. Samme sted fig. 10, s 223.

heller ikke så enkel. Den nye driftsmetode som ble innført i og med snurpenoten, avvek helt og holdent fra alt det en tidligere hadde brukt i sildefisket, og problemene var mange og innviklede.

Helst ville man at snurpenoten skulle holde seg godt utenom alle de felt der garn eller landnot arbeidde.

Vårsildloven av 24. september 1851 som var den eneste rettesnor for vårsildfisket inneholdt selvsagt ingen bestemmelser vedrørende snurpenoten, og det gjorde saken enda mer innviklet.

Imidlertid antok stridigheten på vårsildfeltet mellom snurpenoten og de andre redskap slike dimensjoner at myndighetene fant at vårsildloven måtte utbygges slik at den kunne skifte sol og vind mellom de stridende parter.

I den anledning fikk kaptein Thor Iversen på D/S »Michael Sars« i oppdrag av Fiskeridirektøren å foreta en reise til vårsildfeltet under sesongen for å sette seg inn i snurpenotfisket og studere den strid som pågikk mellom partene. Kaptein Iversen skulle da siden gi en framstilling av situasjonen og eventuelt sette fram forslag til vedtekter til støtte ved en eventuell utbygging av vårsildloven, som da kunne bli i stand til å hjemle mellom alle redskaper på vårsildfeltet.

I »Årsberetningen vedkommende Norges Fiskerier« 1912: »Snurpenotsaken«, forteller Thor Iversen noe om den strid som pågikk mellom snurpenoten og de andre redskaper.

Han sier: »I 1905 lød det første protestrop, men først i 1908 ble bruken av snurpenoten mer inngående drøftet på fiskermøte og i avisene.

Argumentene som ble ført mot det nye redskap var forskjellige. Den rent generelle anklage gikk ut på at når det ble arbeidet med snurpenoten på feltet, ble silden skremt bort fra stedet, og senere var den meget vanskelig å få tak på igjen. Hvis snurpenoten ble brukt på våger, der silden var inne, ble silden skremt ut. Hvis den blir brukt utenfor vågene, blir silden forstyrret i sin gang, så den ikke søker land.

Noen klaget over at snurpenoten var landnoten så fullstendig overlegen i konkurransen, med den følge at det var vanskelig å få folk til landnotene, da de dyktigste ville være med snurpenotene.

Snurpenoteierne mente at det var fritt for enhver som hadde interesse av snurpenotdrift, å gå over til den. Denne oppfatning fikk som svar at hvis samtlige landnoter skulle omarbeides til snurpenoter, ville konkurransen bli så stor at driften ble ulønnsom for alle.

Som det er nå mellom landnotene, der det i de fleste tilfelle blir sluttet lag om et steng, blir fangsten mer jevnt fordelt, og det blir litt til alle, både de mindre dyktige og de dyktige.

Til snurpenotene må det derimot bare brukes de beste folk. De mindre flinke og de gamle kan ikke brukes, og blir da gående ledige uten fortjeneste.

(Forts. neste nr.).